21-22. Urfa

F: Almanya'ya nasıl geliceksiniz?

M: Sen çağırıcan biz gelicez.

F: Artık eskisi kadar kolay değil. Çok göç var ya.

F: Siz Urfa'lı mısınız?

M: Evet burada doğduk, sonra muhtar olduk aynı zamanda inşaat işi yapıyoruz.

F: Urfa'lı insanlar nasıl? Diğer kentelere göre

M: Güzel, misafirperver. Yabancıya karşı çok iyi. Başka kentlerde böyle yabancılar hoş karşılanmaz. Bizde biz karşılarız, yeriz içeriz, zamanımızı sana göre harcarız. Batı öyle değil.

F: Burası karışık Arap, Kürt var

M: Burası medeni yani yabancıya karşı.

i1: Batıda sen gidersin kimse demez senin karnın aç mı? Çayını içer otururbut, doğu öyle değil. Batıda ama Alman usulü herkes kendi parasını verir.

F: İnsan olarak misafirperverlik dışında, yöresel kültür var mı yaşam tarzı olarak

M: Misafirperverlik hz. İbrahim'den kalma. Batı gibi değil mesela alkol içiceksen bilinmeyen bi yerde gidip içersin. Açıkta içmezsin. Ailesine, çevresine saygılı olursun.

i1: Şimdi bizim köyde %99 içmez. Kültür böyle. Burada aileler büyük 10 tane çocuk var ondan örnek olmak gerekiyor. Hepsi alkol içerse nasıl olur? Meyhane gibi olur.

M: Bizim örf - adet mesela biz hep babamızınn dizinin dibinde otururuz. 50 yaşında da olsak babaya sorarız. Babalar çocuğunu sevemez. Babanın sözü sözdür. Bizde taziye oldu cenaze oldu, o evde haber filan izlenmez. Örf adetlerimiz çok farklı.

F: Bu sadece Kürtlere mi has?

M: Güneydoğuda herkes.

i1: Mesela burada Alman kilisesi var. Burada Fransızlar çok yaşamış. Savaşta gelmişler. Askeriye var burada, askeriyenin içinde Alman kilisesi var. İbadet yeri var.

F: Siz dediniz ya Güneydoğuda Kürtler yoğun Kürt milli kültürü var diye, Araplar ne düşünüyo

M: Yok onlar faşist, sevmezler.

i1: Kürtlerinn çoğu burada kalmak istiyor. Sınırlar kalsın. Hepimiz insanız.

F: Sınırları silelim deniyor, bu fikir nereden geliyor?

M: Güçlü olanlar zayıfları ezmesin. Hamburg, Münih, Lyon diyelim bizi orada ezseler napıcaz. Biz İran'a gitsek bizi orada ezerler. Sınırlar olmasa göç olmaz.

F: Acaba Türkler arasında yaygın bişey mi bu?

M: Benim ailem Suriye'de var. Ziyaret dahi yasak, bu insani birşey değil. Sınırlar kalksa terör estirenler yakalanır her yerde yakalanır. Alman devleti burada yakalar, ama sınır olunca zengin rahat yaşar yoksullar darda yaşar çünkü kaçacağı yer yok.

i1: Şimdi bak Fikret Pütman Türkiye'de değil mi? Bizim Türk üniversitesinde değil ki, burada herkes yardımcı olur. Demek istediğimiz ben de Almanya'ya gideyim Alman üniversiteleri bize aynı eşit haklara sahip olayım. Orada da bana yardımcı olsunlar. Biz Kürt Türk davası demiyoruz.

i2: Fikret mazot Türkiye'de 25 lira, sınır dışında 3 lira. Türkiye bu sınırları kaldırırsa ben mazotumu 3 liraya alırım Türkiye'dekiler de 3 liraya alsın neticede Suriye hükümeti de çalışıyo Türk hükümeti de çalışıyo. Canım sıkıldı Almanya'ya gidicem. Alman'ın 1000 avrosu 15000 lira ediyor, bizim 1000 liramız ediyor. 1000 euro ile sen 10 yıl idare edersin. Bizim dediğimiz o yoksa bizim Batı Doğu hiç sıkıntımız yok. Çanakkale'ye gittik, bu rozet oradan. Bizde Doğu Batı kardeşi. Türklük Kürtlük yok.

F: Bu fikir çok açık bir bakış açısı, bu bakış açısına niye Kürtler daha çok katılıyor?

M: Çoğunluk olan hep zulüm yapar bu böyledir, ABD'de var Almanya'da da var. Almanya'da var mı ırkçılık?

F: Var maalesef daha çok Müslümanlara karşı.

i1: Her yerde kışıkırtanlar var. Biz Müslümanlar yolda bir karıncaya bassa kahrolur. En kötüsü yarım yamalak Müslüman ama. Gerçek Müslüman zaten en iyi insandır. En güzel insandır. Yapmazsan kötü olursun. Hıristiyanlarda da, Süryanilerde de dürüst olmasan kötüdür. Ben hiç sordum mu sana mezhebin nedir, önemli olan insanı. Ben elhamdülillah Müslümannım, senin dinin, ırkın, mezhebin beni alakadar etmez.

F. Siz az önce dediniz ki Suriyeliler bize yakın çoktan akrabayız. Aynı zamanda diyorsunuz insani ama aynı zamanda akrabalık olduğu için, Kürtçe konuştuğu için daha yakın hissediyor musunuz?

M: Kürtler de var Araplar da var, ama mülteci olarak kaç tane var? Devlet yedirip içerbiliyorsa vatandaş olması lazım, 8 senedir burada. Ev almış, yer almış, ama bakamıyorsan sınırdışı et. Mülteci mülteci nereye kadar?

F: Siz o Kürt Suriyelilere daha yakın hissediyor musunuz? Ukraynalılar gelse Kürt Suriyelilere daha yakın değil misiniz?

M: Akraba evet.

i1: Ama Ukraynalılar Suriyelilere göre daha dirençli. Ama orada başkanları Ukraynalıların arkasında. Ama Suriye'de başkan öyle değil. Zelensky diyor ben korkmuyorum, kaçmmıyorum ama Suriyeli öyle değil. Güvenceleri kalmamış. Ukranyna'nın arkasında devleti var. Bu Kürtlerin mesela gelenlerin bir lideri yok. Arkasında kimsesi yok.

F: Siz onlarla bir dayanışma hissediyorsunuz bu nereden geliyor?

M: Akrabalıktan geliyor, Kürtlükten ırkçılıktan değil. Onlara daha fazla yakınlık göstermek zorundasın. Şimdi siz diyorsunuz ki niye yakınlık gösteriyorsun. Yani orada Kürtler eziliyor onları tanımak zorundasın, orada eziliyorlar. Biz ışid'i biliyoruz, onlar terörist.

F: Rusya ve Ukrayna'nın durumunda

M: Onlar diyor ki Rusya ve Amerika bunlar savaşsın sonra petrolü biz çıkaralım. Savaşa yer vermemeleri lazım. İnsanlar yerinden yurdunda oluyor.

F: Suriye'de sizin gibi Kürtler böyle kötü bir durumdaydı

i1: Biz çok farklıyız oranın Kürtleriyle. Mesela Suriye Kürdünün yıllardır kimliği yok. Görüş bakış açımız farklı. Biz daha derin düşünürüz.

i2: Kürtler orada az, haklarını isteyemediği için öyle düşünüyorlar. İran'da da Kürtler çok. Mesela burada bizim milletvekillerimiz var. Suriyeli Kürtler Türkiye'deki Kürtlerden güçlü değil. Bir de oradaki kraliyet. Ama Türkiye'de parlamenter sistem olduğu için az da olsa hakkımız geliyor. Onun için orada haklarını alamıyor. Ama Suriye'de Kürtler öyle diyemiyor. Azınnlık olduğu için birşey diyemiyorlar. Türkiye'de 20 milyon Kürt var. Biz hakkımızı arayabiliyoruz. Ama onlar hakkını savunamıyor.

i1: Darbe olsa mesela çok kötü olurdu. Komutan asker benim kardeşim. Dur ya ne oluyoruz. Darbe gecesi. Mesela ben Ukrayna'yı takdir ediyorum direniyorlar. Suriye direnmedi. Bizim Urfa'da Kürt, Türk, Suriyeli, Alevi hepsi var. Biz mesela Alevilerle iş yaptık. Ama biz kardeşiz. Eğer bir parça ekmek yiceksek ekmeği böler öyle paylaşırız. Biz diyoruz ki herkes eşit haklara sahip olsun. Yoksa Türk Kürt yok.

F: İstanbul'da haberlerde biz Türkler ve Suriyeliler biz din kardeşiyiz deniyor, bu ne demek?

M: Din kardeşi dediğiniz zaman biz Müslümanız ya. Elhamdülillah Müslümanım diyen herkesle kardeşiz, siz tanrı dersiniz biz Allah deriz. Dünyada kim kelime-i şehadet getirirse onlar Müslümandır. Hindistan, Arakan, Almanya olsun hepsiyle kardeşiz. Bizde ırkçılık olmaz. Fikret Alman'dır sen de bizim kardeşimizsin ama din kardeşimiz değilsin. Sen kiliseye gidersin biz camiiye gideriz. Irak'lı, Lübnan'lı fark etmiyor. Ama kökene gidersek hepimiz kardeşiz. Çünkü hepimiz Adem ve Havva'dan geliyoruz.

F: Etki olarak günlük hayatta din kardeşliği ne demek tam olarak?

M: Günde 5 vakit namaz okunur, bizim farkımız biz namaz kılarız. Bizi birbirimizden ayıran namazdır sen namaz kılarsan sen de Müslümansın.

F: Namaz kıldığınız için bir dayanışma var mı?

M: Var

F: Örneğin Müslüman bir mülteciyi daha kolay kabul edebilirsiniz.

M: Evet, bizim merhamet duygumuz daha güçlü. Bugün işte kim kapıyı çalsa biz ekmek veririz. Ama Hıristiyanlarla tek fark namazdır. Belki siz daha temizsinizdir o ayrı. Mesela görünüşte Müslüman gibidir ama kalbi Müslüman değildir. Bizde o mesela bir Yahudi Hıristiyan dinini satmaz Müslüman satabiliyor o da iman zayıflığından dolayı. Örneğin Suriye'ye Irak'a ihanet eden kimlerdir, kendi içindeki Müslümanlardır. Filistin niye bu halde. Arap ülkelerinin bu halde olmasının nedeni hep ihanet. Osmanlı dönemi bize de ihanet etmişler. Güzel para gördüler mi dayanamazlar. Bizim aramızdaki fark namazdır.

F: Bizim tek farkımız namaz dediniz. Bu farkın önemi nedir sizin için?

M: Biz diyoruz ki cennet cehennem var. Biz diyoruz ki cennete gidelim. Aradaki fark bu.

F: Biri Müslüman olsa sizin için onlara güvenmek daha kolay mı?

M: Fark etmiyor, tam Müslüman değilse güvenmem. Mesela biri Hıristiyan olsun diğeri Müslüman, Müslüman olan iyi Müslüman değilse Hıristiyan olan düzgünse bu daha iyi. Sağlam Müslümansa baş tacı, ama yarım yamalaksa güven olmaz.

F: Önemli olan dürüstlük diyorsunuz, dürüstlüğü nasıl tanımlıyorsunuz?

M: Yemek yedik yol gittik beraber arabaya bindik uçağa bindik. Benim iyi olduğumu bilemezsin benimle yol yaparsın, gezersin halimi hareketimi anlarsın.

F: Mülteciler geliyor, siz onları hala tanımıyorsunuz diyelim. Onların dürüstlüğünü bilmiyorsunuz, napıyorsunuz?

M: Üç çay koyarım Ukraynalıya Suriyeliye İsveçliye. Bakarım hangisi daha iyi. Bizim köyde Suriyeli var.

F: İlk başta siz genelde tanımaya çalışıyorsunnuz.

M: Bizde herşeyden önce kişilik. Biz seni aldık bişey dedik mi sen kimsin nesin. Mesela biz senle 1 hafta arkadaşlık yaparız, benim anlarsın üçkağıtçı mıyım değil miyim?

F: Sizin mahallenizdeki Suriyelilerle ilgili insanlar ne düşünüyor?

M: Tabii herkes vatanını düşünüyor. Suriye güzel olsa Suriyeye giderim diyor. Kendi toprakları sonuçta. Mesela diyorlar ki Suriye düzelecek ben gidecem diyorlar ama gitmiyorlar. Ama burada para kazanır gider Suriye'de fabrika kurar. Ama buradaki imkanları da kısıtlı. Bizim paramız onlarınkine göre daha değerli. Bizim buradaki Suriyeliler çok geniş düşünemiyor. Para birikteriyim gideyim Suriye'de iş kurayım demiyorlar. Burada kalıyorlar.

F: Yerliler ne düşünüyor?

M: Yerliler çok mutlu değil. Suriyelinin avukatı, doktoru, savcısı hep Avrupada. Bizde kalanlar bizim gibi gariban kesim.